

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część I. — Wydana i rozesłana dnia 1 stycznia 1879.

1.

Traktat handlowy z dnia 16 grudnia 1878,

między monarchją austriacko-węgierską a państwem niemieckiem.

(Zawarty w Berlinie dnia 16 grudnia 1878, ratyfikowany przez Jego c. i k. Apostolską Mość w Gödöllő dnia 29 grudnia 1878, a ratyfikacje wzajemne wymieniono w Berlinie dnia 31 grudnia 1878.)

My Franciszek Józef Pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austriacki;

Król Apostolski Węgierski, Król Czeski, Dalmacki, Kroacki, Sławoński, Galicyjski, Lodomeryjski i Illiryski; Arcyksiążę Austriacki; Wielki Książę Krakowski; Książę Lotaryński, Salzburski, Styryjski, Karyntyjski, Kraiński, Bukowiński, Górno i Dolno Szląski; Wielki Książę Siedmiogrodzki; Margrabia Morawski; uksiążęcony hrabia na Habsburgu i Tyrolu, itd. itd. itd. wiadomo czynimy:

Gdy pomiędzy Naszym pełnomocnikiem z jednej a pełnomocnikiem Najjaśniejszego Cesarza niemieckiego, Króla pruskiego z drugiej strony, w celu urządzenia na nowo stosunków handlowych i obrotowych pomiędzy państwami obu Stron, zawarty i podpisany został w Berlinie dnia 16 grudnia 1878 Traktat handlowy, składający się z 27 artykułów i Załączki, opiewający dosłownie jak następuje:

Najjaśniejszy Cesarz austriacki, Król czeski itd. i Król apostolski węgierski,
z jednej strony
tudzież

Najjaśniejszy Cesarz niemiecki, Król pruski, z drugiej strony
pragnąc ułatwić handel i obrót pomiędzy swojemi państwami, gdy Traktat handlowy i cłowy z dnia 9 marca 1868 został wypowiedziany, postanowili zawrzeć w tym celu nowy Traktat i mianowali do tego Swoimi pełnomocnikami:

Najjaśniejszy Cesarz austriacki, Król czeski i Król apostolski węgierski:

Swego pełnomocnika Antoniego hrabiego Wolkenstein-Trostburga,

Najjaśniejszy Cesarz niemiecki, Król pruski:

Swego sekretarza stanu do spraw zewnętrznych, ministra stanu Bernarda Ernesta Bülowa, którzy, zakomunikowawszy sobie nawzajem pełnomocnictwa swoje w dobrej i należytej formie znalezione, ułożyli i zawarli następujący Traktat handlowy:

Artykuł 1.

Strony kontraktujące zobowiązują się nie tamować wzajemnego obrotu pomiędzy swoimi krajami zakazami przywozu, wywozu lub przewozu czegokolwiek.

Wyjątki w tej mierze pozwolone są tylko:

- a) co do tytoniu, soli i prochu strzelniczego;
- b) ze względu na zdrowie publiczne;
- c) co do potrzeb wojennych w nadzwyczajnych okolicznościach.

Artykuł 2.

Co się tyczy kwoty, zabezpieczania i wybierania opłat wchodowych i wychodowych, jakoteż co się tyczy przewozu, żadna z dwóch Stron kontraktujących nie może sprzyjać trzecim państwom bardziej aniżeli drugiej Stronie kontraktującej. Przeto wszelka pod temi względami dogodność, uczyniona trzecim państwom, uczyniona być powinna jednocześnie drugiej Stronie kontraktującej bez odwzajemnienia.

Wyjmują się:

1. te dogodności, które jedna ze Stron kontraktujących czyni krajowi ościennemu dla ułatwienia handlu żywnościami i przedmiotami przemysłu domowego tamże wyrabianemi, odnośnie do pewnych części granic i do mieszkańców pojedynczych obszarów;

2. dogodności, któreby jedna ze Stron umawiających się przyznawała przez zawarcie dawniej lub w przyszłości związku cłowego.

Artykuł 3.

W krajach umawiających się Stron premie płacone przy wywozie pewnych wyrobów mają być tylko zwrotem ceł lub podatków wewnętrznych, wybieranych od rzeczonych wyrobów lub od istot, z których są zrobione. Nic więcej nad to zawierać w sobie nie powinny. Gdyby kwota tych wynagrodzeń lub ich stosunek do cła lub podatków wewnętrznych został zmieniony, Strony będą się o tem wzajemnie uwiadamiały.

Artykuł 4.

Od towarów, przez kraje jednej ze Stron kontraktujących, z krajów lub do krajów drugiej Strony przewożonych, nie mogą być wybierane opłaty przewozowe.

Umowa ta odnosi się do towarów przewożonych bądź to po przeładowaniu ich lub złożeniu w magazynie, bądź bezpośrednio.

Artykuł 5.

Nadto, w celu ułatwienia wzajemnego obrotu, obie Strony zgadzają się na uwolnienie od opłat przywozowych i wywozowych przedmiotów wywiezionych i napowrót przywiezionych, których tożsamość nie ulega wątpliwości a mianowicie:

- a) towarów (z wyjątkiem przedmiotów konsumcyjnych), które z wolnego obrotu w kraju jednej z Stron kontraktujących, do krajów drugiej Strony na targi lub jarmarki sprowadzone, albo na niepewną sprzedaż nie w obrocie targowym i jarmarcznym przysłane, ale w kraju drugiej Strony nie przypuszczone do wolnego obrotu, lecz złożone pod kontrolą Władzy cłowej w magazynach publicznych na skład tymczasowy, w urzędach połączonych z hallami itd., jakoteż wzorków, przywiezionych przez kupców podróżujących, jeżeli wszystkie przedmioty te odwiezione będą napowrót jako niesprzedane, w czasie z góry oznaczonym;
- b) bydła, przyprowadzonego na targi do krajów drugiej Strony kontraktującej, ale niesprzedanego i napowrót wyprowadzonego.

Artykuł 6.

Dla uregulowania sąsiedzkiego obrotu pomiędzy krajami Stron kontraktujących, mającego na celu uszlachetnienie towarów, postanawia się, że od opłat wchodowych i wychodowych uwolnione być mają:

- a) przędze i tkaniny wyrobu krajowego przywiezione do krajów drugiej Strony dla przyrządzenia lub przerobienia i po skończeniu roboty napowrót wywożone a mianowicie przędze i tkaniny do prania, bielenia, farbowania, wałkowania, apretowania, zadrukowania i haftowania, przędze w pasmach strzyżonych (także wyrównanych) razem z potrzebną osnową do wyrobu tkanin, jakoteż przędziwo (razem z potrzebnymi przydatkami) do wyrobu koronek i towarów pasamonnicych;
- b) przedmioty wszelkiego rodzaju przywiezione do naprawy i napowrót wywiezione;
- c) wszelkie inne towary i przedmioty wyprowadzone dla obrobienia lub przerobienia w okręgu pogranicznym i są napowrót przywożone nie zmieniawszy istotnych własności i zwykłej nazwy handlowej.

Atoli we wszystkich tych przypadkach obrót podlega warunkowi, aby tożsamość przedmiotów i towarów wywiezionych i napowrót przywiezionych mogła być stwierdzona.

Artykuł 7.

Co się tyczy postępowania celniczego z towarami podlegającymi kontroli listów przewodnych, pozwala się wzajemnie na takie ułatwienie obrotu, ażeby wtedy, gdy towary owe przechodzą bezpośrednio z krajów jednej do krajów drugiej Strony kontraktującej, pieczęć nie była odejmowana i inną zastępowana: ażeby towary nie były wyładowane, o ile wymogom w tym względzie umówionym uczyniono zadosyć. W ogóle przyspieszać należy ekspedycyą ile możliwości.

Artykuł 8.

Strony kontraktujące będą się nadto starały umieszczać swoje komory prze-ciwległe, gdzie stosunki na to pozwolą, w jednym i tem samym miejscu, ażeby czynności urzędowe z towarami wychodzącymi z jednego okręgu cłowego do drugiego odbywać się mogły jednocześnie.

Artykuł 9.

Oplaty wewnętrzne, na rachunek Rządu albo na rachunek gmin i korporacyj, wybierane u jednej ze Stron kontraktujących od produkcji, przyrządzenia lub konsumpcji wyrobu, nie mogą być pod żadnym pozorem wyższe ani uciążliwsze dla wyrobów drugiej Strony, aniżeli dla takichże samych wyrobów własnego kraju.

Artykuł 10.

Strony kontraktujące zobowiązują się współdziałać i nadal za pomocą stosownych środków w celu powstrzymania i karania przemysłnictwa do albo z ich krajów i zachować wydane w tym celu ustawy karne, dostarczać pomocy prawnej, dozwalać urzędnikom nadzorczym drugiej Strony ścigania przestępców w swoim kraju i zarządzić, aby urzędnicy podatkowi, cłowi i policyjni, jakoteż przełożeni gmin udzielali im wszelkich potrzebnych wyjaśnień i pomocy.

A.

Załączka A zawiera kartel cłowy, zawarty na zasadzie tych postanowień ogólnych.

Środki umówione w celu wzajemnego wspierania nadzoru nad wodami granicznymi i nad takimi częściami granicy, gdzie kraje Stron kontraktujących stykają się z krajami obcych państw, zostawiają się w swojej mocy.

Artykuł 11.

Każda ze Stron kontraktujących dozwalać będzie wstępu okrętom handlowym drugiej Strony i ich ładunkom pod temi samemi warunkami i za temi samemi opłatami, co własnym okrętom handlowym. Toż samo tyczy się żeglugi nadbrzeżnej.

O tem, do którego państwa należą okręty każdej ze Stron kontraktujących orzekać się będzie podług prawodawstwa ich ojczyzny.

Do udowodnienia pojemności okrętów handlowych w celu oznaczenia opłat żeglarskich i portowych, dostatecznemi być mają listy miarowe ważne podług prawodawstwa ich ojczyzny i miary okrętowe nie będą zredukowane dopóty, dopóki pozostawać będą w mocy umowy zawarte w r. 1872 pomiędzy Stronami kontraktującemi za pomocą wymiany not a tyczące się wzajemnej równoważności listów miarowych.

Artykuł 12.

Od okrętów jednej ze Stron kontraktujących, które w nieszczęściu lub w potrzebie zawiną do portów drugiej Strony, nie będą wybierane opłaty żeglarskie lub portowe, jeżeli okręty te nie przedłużą pobytu nad potrzebę i nie będą się zajmowały handlem.

Od towarów z rozbitych i uszkodzonych okrętów, naładowanych na okręcie jednej ze Stron kontraktujących, druga Strona, z zastrzeżeniem wynagrodzenia za zachowanie, tylko wtedy pobierać może opłatę, gdy przechodzą na konsumpcję.

Artykuł 13.

Używanie wszelkich dróg wodnych, naturalnych i sztucznych w krajach Stron kontraktujących, dozwolone być ma wszystkim marynarzom i statkom do jednej z nich należącym, pod temi samemi warunkami i za temi samemi opłatami od okrętu lub ładunku, co marynarzom i statkom własnego kraju.

Artykuł 14.

Używanie gościńców i wszelkich innych dróg, kanałów, szluz, promów, mostów i przejazdów pod mostami, portów i przystani, oznaczeń i oświetleń drogi wodnej, służby rotmańskiej, wind i zakładów wagowych, składów, zakładów do

ratowania i zachowywania towarów okrętowych itp. o ile urządzenia te i zakłady przeznaczone są dla obrotu powszechnego, dozwolone być ma, bez względu, czy Rząd czy osoby prywatne niemi zarządzają, obywatelom drugiej Strony kontraktującej pod temi samemi warunkami i za temi samemi opłatami, co obywatelom własnego państwa.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień co do służby oświetlenia na morzu i rotmańskiej, opłaty pobierane być mogą tylko wtedy, gdy zakładów takich lub urządzeń rzeczywiście używano.

Drogowe dla obrotu przecinającego granicę kraju, na drogach służących do połączenia Stron kontraktujących za sobą lub z zagranicą, nie może być w stosunku do długości drogi wyższe niż dla obrotu odbywającego w obrębie własnego kraju.

Artykuł 15.

Na kolejach żelaznych nie ma być czyniona żadna różnica pod względem cen przewozu lub czasu i sposobu ekspedycyowania pomiędzy mieszkańcami krajów Stron kontraktujących. Mianowicie transporty idące z krajów jednej Strony do krajów drugiej Strony, lub przez kraje drugiej Strony przechodzące, nie mogą być ekspedycyowane z mniejszemi dogodnościami lub po wyższych cenach niż transporty odchodzące z krajów tejże Strony lub w nich pozostające.

Na kolejach żelaznych stosowanie taryf nie ogłoszonych do transportów, idących z krajów jednej Strony do krajów drugiej Strony, jakoteż do transportów przewozowych, idących do lub z krajów drugiej Strony, jest zabronione. Opłaty taryfowe ogłoszone, z wyjątkiem nie ogłoszonych zwrotów (rabattów, refakcyj itd.) stosowane być mają wszędzie i do każdego jednakowo. Strony kontraktujące będą miały na względzie, aby zarządy kolei żelaznych były odpowiednio karane za przekraczanie tego przepisu.

Dla obrotu pasażerskiego i towarowego, pomiędzy stacyami kolei żelaznych, leżącemi w krajach jednej ze Stron kontraktujących, odbywającego się w obrębie tychże krajów w nieprzerwanym związku kolei, wywieszone być mają taryfy w ustawowej walucie krajowej tychże krajów nawet w tym przypadku, gdy związek kolejowy do tego obrotu używany, utrzymuje w ruchu całkiem lub częściowo administracya, mająca siedzibę w krajach drugiej Strony.

Na liniach zbiegowych i o ileby chodziło jedynie o obrót pomiędzy stacyami obu Stron tuż przy granicy leżącemi, chociażby taryfa nie opiewała na walutę ustawową krajową, nie może być odmawiane przyjmowanie opłat za przewóz pasażerów i towarów w monecie dozwolonej ustawami kraju, w którym leży miejsce poboru opłat, z uwzględnieniem wartości obiegowej, jaka wówczas będzie.

Przepisane tu przyjmowanie pieniędzy nie ma wywierać wpływu na umowy interesowanych zarządów kolejowych względem zamykania rachunków.

Artykuł 16.

Strony umawiające się będą dokładały starania, aby wzajemny ruch kolejowy w ich krajach był ile możności ułatwiony przez zaprowadzenie bezpośredniego związku szynowego pomiędzy kolejami schodzącemi się w jednym miejscu i przez przeprowadzanie wagonów z jednej kolei na drugą.

Strony kontraktujące zobowiązują się dołożyć starania, aby zarządy kolejowe zaprowadziły ekspedycye bezpośrednie lub taryfy bezpośrednie w obrocie pasażerskim i towarowym jak tylko i o ile obie Strony uznają to za pożądane.

Zastrzega się, aby najwyższe Władze nadzorcze obu Stron, porozumiewszy się wprost ze sobą, wydały jednostajne przepisy transportowe dla obrotu bezpośredniego, mianowicie co się tyczy terminów dostawy.

Artykuł 17.

Strony kontraktujące zobowiązują się zabezpieczyć obrót kolejowy pomiędzy swemi krajami od przerw i przeszkód.

Co się tyczy wagonów kolejowych, które w obrocie przeszły z krajów jednej do krajów drugiej Strony kontraktującej, pozwolenie przytrzymania, aresztu, zajęcia, sekwestracyi lub innych jakiegokolwiek rodzaju środków zabezpieczających lub egzekucyjnych, chociażby tylko tymczasowych, nie może być wydane drogą sądową lub administracyjną z tytułu pretensyj jakiegokolwiek rodzaju do zakładu kolejowego, którego własność wagony te stanowią.

Wagony kolei żelaznych, w których przewożone były konie, muły, osły, rogacizna, owce kozy lub świny, jeżeli znowu wkrótce użyte być mają do przewiezienia rzeczonych rodzajów bydła z krajów jednej do krajów drugiej Strony, poddane być powinny wprzód, w sposób osobną umową przepisać się mający, oczyszczeniu, w celu zupełnego wytopienia zarodków zarazy, jeżeliby do wagonów tych przyległy.

Artykuł 18.

Tam, gdzie na granicach istnieją związki szynowe i wagony przechodzą bezpośrednio, Strony kontraktujące uwalniać będą towary nadchodzące w wagonach dających się zamknąć podług przepisu i przesyłane w tychże samych wagonach do takiego miejsca w głębi kraju, w którym znajduje się urząd cłowy i podatkowy, upoważniony do załatwienia czynności celniczej, od deklaracyi, wyładowania i rewizyi na granicy, jakoteż od zamknięcia pak, jeżeli towary te oznajmione będą do wchodu przez przedstawienie wykazów ładunkowych i listów przewozowych.

Towary, które w wagonach kolei żelaznej podług przepisu zamknąć się dających, przez kraje jednej ze Stron kontraktujących są wywożone lub do krajów drugiej Strony bez przeładowania, przewożone, uwolnione być powinny od deklaracyi, wyładowania i rewizyi, jakoteż od zamknięcia pak tak w głębi kraju, jakoteż na granicach, o ile przez przedstawienie wykazów ładunkowych i listów przewozowych oznajmione będą do przewozu.

Przepisy powyższe wykonywane będą atoli pod tym warunkiem, że zarządy kolei żelaznych obowiązane będą starać się, aby wagony nadchodziły do urzędu w głębi kraju lub w miejscu wyjścia w czasie właściwym z nienaruszonym zamknięciem.

Jeżeli jedna ze Stron kontraktujących umówiła się z trzecimi państwami o zaprowadzenie w postępowaniu cłowym rozleglejszych ułatwień niż te, które tu są wspomniane, ułatwienia te stosowane będą pod warunkiem wzajemności także w obrocie z drugą Stroną.

Artykuł 19.

Obywatele Stron kontraktujących zostawać mają całkiem na równi z krajowcami we względzie otwierania i wykonywania handlu i przemysłu, tudzież opłat od tego. Na targach i jarmarkach obywatele jednej Strony uważani będą za równych obywatelom drugiej Strony.

Postanowienia powyższe nie będą stosowane do przemysłu aptekarskiego, do meklerstwa handlowego i wykonywania przemysłu przenośnego licząc w to handel obnośny.

Kupecy i fabrykanci, tudzież inni przemysłowcy, którzy udowodnią, że w państwie, w którym stale mieszkają, opłacają przepisane należitości od przedsiębiorstwa, któremu się oddają, nie są obowiązani do żadnych dalszych opłat od tego w krajach drugiej Strony kontraktującej, jeżeli osobiście lub przez swoich komisantów zakupują towary lub starają się o zamówienia, do czego powinni zawsze mieć z sobą próbki.

Obywatele jednej ze Stron kontraktujących, trudniący się przewozem na lądzie albo żeglugą morską lub rzeczną pomiędzy miejscami rozmaitych państw, nie mają podlegać w krajach drugiej Strony podatkowi zarobkowemu za wykonywanie tego przemysłu.

Spółki akcyjne, komandytowe na akcje i asekuracyjne wszelkiego rodzaju, prawnie istniejące w krajach jednej ze Stron kontraktujących, będą mogły wykonywać swój przemysł w krajach drugiej Strony stosownie do obowiązujących tamże ustaw i przepisów, tudzież dochodzić praw swoich przed Sądem.

Artykuł 20.

Co się tyczy oznaczania towarów lub ich opakowania, jakoteż co się tyczy znaków fabrycznych lub handlowych, próbek i wzorków, jakoteż przywilejów na wynalazki, obywatele jednej ze Stron kontraktujących używać będą w krajach drugiej Strony takiej samej opieki, jak właśni obywatele. Atoli obywatele każdej ze Stron kontraktujących dopełnić mają w krajach drugiej Strony przepisanych warunków i formalności.

Opieka nad znakami fabrycznymi i handlowymi udzielana będzie obywatelom drugiej Strony tylko o tyle i na tak długo, o ile i jak długo znaki te używać będą opieki w ich państwie rodzinnem.

Artykuł 21.

Strony umawiające się nadają sobie wzajemnie prawo ustanawiania konsułów we wszystkich tych miejscach portowych i handlowych drugiej Strony, w którym jakimkolwiek trzeciemu państwu pozwolono utrzymywać konsułów.

Konsulowie ci jednej ze Stron kontraktujących używać mają w krajach drugiej Strony, pod warunkiem wzajemności tych samych przywilejów, praw i swobód, których używają lub używać będą konsulowie któregokolwiek trzeciego państwa.

Artykuł 22.

Każda ze Stron kontraktujących zobowiąże konsulów swoich za granicą, aby obywatelami drugiej Strony, gdyby w temże samem miejscu nie była reprezentowana przez konsula, opiekowali się w taki sam sposób i nie za wyższą opłatą, jak własnemi obywatelami.

Artykuł 23.

Strony kontraktujące nadają sobie wzajemnie prawo wysyłania do swoich komor urzędników w celu wywiedzenia się tam jak są załatwiane czynności, tyczące się cel i dozoru granicznego, do czego urzędnikom tym czynione być mają chętnie wszelkie ułatwienia.

Państwa kontraktujące będą sobie wzajemnie udzielały wszelkie pożądane wyjaśnienia, dotyczące się rachunkowości i statystyki.

Artykuł 24.

Ze względu na traktat dotyczący się zjednoczenia cłowego i handlowego między monarchją austriacko-węgierską a księstwem Liechtenstein, niniejszy traktat handlowy rozciągać się będzie także na to księstwo.

Tenże rozciągać się będzie także na Wielkie księstwo luksemburskie, dopóki będzie należało do okręgu cłowego niemieckiego.

Artykuł 25.

W tych pojedynczych częściach krajów, należących do Stron kontraktujących, które nie należą do ich okręgu cłowego, dopóki do niego należeć nie będą, postanowienia artykułów 5 i 6 Traktatu niniejszego nie będą stosowane.

Artykuł 26.

Traktat niniejszy nabyć ma mocy obowiązującej od dnia 1 stycznia 1879 i zająć miejsce Traktatu handlowego i cłowego z dnia 9 marca 1868. Obowiązywać ma aż do dnia 31 grudnia 1879.

Artykuł 27.

Ratyfikacye Traktatu niniejszego wymienione być mają jak można najrychlej w Berlinie.

Dla większej mocy i wagi pełnomocnicy obu Stron podpisali Traktat niniejszy i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Działo się w Berlinie dnia 16 grudnia w roku Tysiąc ośmset siedmdziesiątym ósmym.

(L. S.) **A. Wolkenstein** r. w.

(L. S.) **B. Bülow** r. w.

Kartel cłowy.

Załączka A.

§. 1.

Każda ze Stron kontraktujących zobowiązuje się dopomagać w myśl postanowień poniżej następujących do zapobieżenia przekroczeniom (§§. 13 i 14) ustaw cłowych drugiej Strony, ich odkrycia i ukarania.

§. 2.

Każda ze Stron kontraktujących zobowiąże czynniki swoje, przeznaczone do zapobiegania przekroczeniom własnych ustaw cłowych albo do donoszenia o nich, aby, jak tylko się dowiedzą, że także ustawy drugiej Strony mają być lub zostały przekroczone, w pierwszym przypadku przeszkadzali ile możności wszelkimi prawnymi środkami popelnieniu przekroczenia a w obydwu, aby jak najrychlej zawiadomili krajową Władzę cłową lub podatkową (w Niemczech: komory główne lub urzędy podatkowe główne, w monarchyi austriacko-węgierskiej: komory główne lub komisarzy straży skarbowej).

§. 3.

Władze cłowe lub podatkowe jednej Strony, dowiedziawszy się o przekroczeniach ustaw cłowych drugiej Strony, obowiązane są uwiadomić o nich nie-

zwłocznie Władze cłowe lub podatkowe tejże w §. 2 wzmiankowane i udzielić im wszelkiego wyjaśnienia rzeczzonego co do odnośnych czynów o ile je rozpoznać mogą.

§. 4.

Urzędy poborowe każdej ze Stron kontraktujących obowiązane są pozwolić na żądanie w każdym czasie wyższemu urzędnikowi cłowemu lub podatkowemu, przez drugą Stronę do tego upoważnionym, przeglądać w siedzibie urzędu rejestra lub części rejestrów, wykazujące obrót wozów z krajów i do krajów tej ostatniej i na jej granicy, jakoteż dowody.

§. 5.

Urzednicy cłowi i podatkowi na granicy pomiędzy okręgami cłowymi obu Stron otrzymać mają polecenie, aby sobie najchętniej pomagali do zapobieżenia przemysłnictwu do obu Stron i wykrywania go i aby nie tylko udzielali sobie w tym celu nawzajem w jak najkrótszym czasie swoje postrzeżenia, lecz nadto, aby utrzymywali z sobą przyjaźny sąsiedzki stosunek i aby się od czasu do czasu, tudzież w razie szczególnych powodów naradzali ze sobą, dla porozumienia się co do właściwego wspólnego działania.

§. 6.

Urzednikom cłowemu i podatkowemu obu Stron kontraktujących, ścigającym przemytnika, albo przedmioty lub ślady przekroczenia ustaw cłowych swojego państwa, wolno będzie udać się do kraju drugiej Strony w tym celu, ażeby zaproponować tamtejszym przełożonym gmin lub Władzom środki potrzebne do wykrycia istoty czynu i sprawy, tudzież do zabezpieczenia dowodu, zebrania wszelkich środków dowodowych, dotyczących się dokonanego lub usiłowanego obejścia cła jakoteż stosownie do okoliczności, tymczasowe przytrzymanie towarów i sprawy.

Przełożeni gmin i Władze każdej ze Stron kontraktujących uczynić powinni zadosyć przedstawieniom tego rodzaju w taki sposób, jak im to nakazuje prawo i obowiązek w razie domniemanych lub odkrytych przekroczeń ustaw cłowych własnego państwa. Nadto urzednicy cłowi i podatkowi jednej Strony wezwani być mogą za pośrednictwem swojej Władzy przełożonej przez Władzę właściwą drugiej Strony, aby przed tą ostatnią lub przed Władzą właściwą swojego własnego kraju wyjawili okoliczności, dotyczące się ominienia cła.

§. 7.

Żadna ze Stron kontraktujących nie będzie cierpiała w swoim okręgu stowarzyszeń, mających na celu przemysłnictwo do krajów drugiej Strony i nie będzie uprawniała umów względem zabezpieczenia przedsiębiorstw przemysłniczych od możebnych szkód.

§. 8.

Każda ze Stron kontraktujących obowiązana jest zapobiegać, ażeby w pobliżu granicy drugiej Strony nie zgromadzano zapasów, które uważać należy za przeznaczone do przemycenia do krajów drugiej Strony i aby ich tam nie zachowywano bez dostatecznego zabezpieczenia od grożącego nadużycia.

W okręgu pogranicznym składy towarów zagranicznych nieocelonych znajdować się mają zwyczajnie tylko w takich miejscach, gdzie się znajduje urząd cłowy a w tym przypadku pod zamknięciem Władzy cłowej i pod jej kontrolą.

Gdyby w pojedynczych przypadkach zamknięcie urzędowe nie dało się zastosować, natenczas zamiast niego zarządzona być ma inna, ile możliwości zabezpieczająca kontrola. W obrębie okręgu pogranicznego zapasy towarów zagranicznych oclonych, jakoteż krajowych, nie powinny być większe niż potrzeba do dozwolonego obrotu, t. j. wymierzonego podług miejscowej konsumpcyi we własnym kraju. Jeżeli powstanie podejrzenie, że się nagromadziły zapasy towarów tego ostatniego rodzaju po nad wzmiankowaną potrzebę i mające być przemycanemi, składy takie, o ile to prawnie stać się może, weźmie Władza cłowa pod szczególną kontrolę, zdolną do zapobieżenia przemytnictwu.

§. 9.

Każda ze Stron kontraktujących jest obowiązana:

- a) towarom, których przywóz i przewóz w okręgu drugiej Strony jest zabroniony, udzielać odprawę cłową lub podatkową tylko za udowodnieniem osobnego od tamtej Strony pozwolenia;
- b) towarom, które w okręgu drugiej Strony podlegają opłacie wchodowej i są do niego przeznaczone, udzielać odprawę cłową lub podatkową do tegoż okręgu albo zaopatrywać je wykazami:
  1. tylko w kierunku komory wchodowej tamtejszej, dostateczne upoważnienia posiadającej,
  2. wyprawiać je z komor wychodowych lub miejsc legitymacyi tylko w takich porach dnia, aby mogły przybyć na drugą stronę granicy w czasie tam dozwolonym i
  3. nie dozwalać żadnego, które uniknionem być może, zatrzymania pomiędzy komorą wyjścia lub miejscem legitymacyi a granicą.

§. 10.

Nadto każda ze Stron wtedy dopiero wydawać będzie rękojmię, złożone na wypadek wywiezienia napowrót towarów niesprzedanych, jakoteż wypłacać darowane podatki lub zwroty od towarów wywiezionych, gdy świadectwem przez komorę wejścia wydanem a liczbę rejestru i datę ekspedycyi zawierajacem, będzie udowodnione, jako towar wywieziony do oznaczonego kraju sąsiedniego, był w tym ostatnim oznajmiony.

§. 11.

Przed wykonaniem postanowień zawartych w §. 9 pod b) i w §. 10 Strony kontraktujące porozumiają się najchętniej co do potrzebnej ilości przykomorków awizacyjnych i percepcyjnych, tudzież ich upoważnień, co do godzin ekspedycyi, które powinny im być wyznaczone zgodnie, jeżeli przykomorki zostają w stosunkach bezpośrednich ze sobą i co do zarządzenia w miarę potrzeby urzędowego przeprowadzania wywożonych towarów aż do przykomorka awizacyjnego na drugiej stronie, jakoteż co do szczególnych środków dla obrotu kolejowego.

§. 12.

Każda ze Stron kontraktujących zabronić ma przekroczeń ustaw cłowych drugiej Strony w §§. 13 i 14 wzmiankowanych nie tylko własnym poddanym, lecz także wszystkim tym, którzy w jej okręgu czasowo mieszkają albo tylko chwilowo przebywają, pod zagrożeniem karami w tychże paragrafach podanemi. Obiedwie Strony kontraktujące zobowiązują się nawzajem dozorować w swoim okręgu tych poddanych drugiej Strony kontraktującej, którzy ściągali na siebie podejrzenie, iż trudnią się przemytnictwem.

§. 13.

Dopuszczającymi się przekroczenia zakazów drugiej Strony, tyczących się przywozu, wywozu i przewozu, jakoteż defraudacyj cłowych lub podatkowych, to jest takich czynności lub przeciwnych prawu opuszczeń, przez które taż druga Strona pozbawiona została opłaty wwozowej lub wywozowej, należącej się jej prawnie, albo byłaby jej pozbawiona, gdyby osiągnięcie celu nie zostało odkryte, zagrozić ma każda ze Stron kontraktujących podług swego wyboru albo zaborem przedmiotu przekroczenia, a według okoliczności, złożeniem wartości całkowitej i prócz tego odpowiedniami grzywnami lub temi samymi grzywnami albo karami na majątku, którym podlegają przekroczenia tego samego rodzaju lub podobne przeciw jej własnym ustawom o podatkach.

W tym ostatnim przypadku kwota kary, o ileby wymierzana była prawnie podług niezapłaconego podatku, obliczana być ma na podstawie taryfy tego państwa, którego ustawę o podatkach przekroczone.

§. 14.

Dopuszczającymi się takich przekroczeń ustaw cłowych drugiej Strony, przez które dowodnie nie mógł lub nie miał być naruszonym zakaz przywozu, wywozu lub przewozu, lub podatek nie zapłaconym, zagrozić należy dostatecznemi grzywnami, zawieszami w oznaczonych granicach od uznania sędziego.

§. 15.

Żadna ze Stron kontraktujących nie jest na podstawie niniejszego kartelu obowiązana zagrażać karami więziennemi lub robotnemi (z zastrzeżeniem zamienienia, stosownie do jej własnych ustaw podatkowych, kar pieniężnych niewykonalnych na areszt lub robotę), jakoteż karami na czei, odebraniem upoważnienia przemysłowego lub zaostreniem kary przez ogłoszenie wyroku.

§. 16.

Natomiast przepisy o karach, wydać się mające stosownie do §§. 12—15. nie mają wyłączać lub ścieśniać prawnego ukarania za inne przekroczenia, przestępstwa i zbrodnie, jeżeliby razem z naruszeniem ustaw cłowych drugiej Strony były popełnione, jakoto: obelgi, bezprawny opór, pogroźki lub gwałty, fałszerstwa, przekupstwa lub wymuszenia itp.

§. 17.

Każda ze Stron kontraktujących obowiązana jest śledzić i karać podług ustaw przekroczenia ustaw cłowych drugiej Strony, na wniosek Władzy właściwej tejże, za pośrednictwem tych samych Sądów i z zachowaniem tych samych form, co przekroczenia swoich własnych ustaw tego rodzaju,

1. jeżeli obwiniony jest albo obywatelem tego państwa, które ma wytoczyć mu śledztwo i naznaczyć karę, albo

2. jeżeli tenże nietylko w czasie przekroczenia mieszkał w okręgu tego państwa, choćby tylko czasowo, albo z tego okręgu popełnił przekroczenie, lecz także przy lub po nadejściu wniosku, tyczącego się śledztwa, przebywa w temże państwie;

w przypadku jednak wzmiankowanym pod 2 tylko wtedy, jeżeli obwiniony nie jest obywatelem państwa, którego ustawy są przedmiotem zarzuconego przekroczenia.

§. 18.

Do śledztw wzmiankowanych w §. 17 właściwym będzie ten Sąd, z którego okręgu popełniono przekroczenie i Sąd, w którego okręgu obwiniony ma siedzibę, lub będąc cudzoziemcem, czasowo przebywa, o ile przeciw temuż samemu obwinionemu, z przyczyny tegoż samego przekroczenia nie toczy się już lub nie skończyło się właśnie wydaniem wyroku postępowanie w innym Sądzie.

§. 19.

W śledztwach, wzmiankowanych w §. 17 podaniem urzędowym Władz lub funkcyonaryuszom drugiej Strony przyznawana być powinna taka sama dowodność, jak urzędowym podaniem Władz lub funkcyonaryuszów własnego państwa, w przypadkach tego samego rodzaju.

§. 20.

Koszta postępowania karnego, wytoczonego w myśl §. 17, jakoteż koszta wykonania kary obliczać i nakładać należy podług tych samych zasad, które stosowane bywają w postępowaniu karnem o podobne przekroczenia ustaw własnego państwa.

O tymczasowe opędzenie tychże starać się ma państwo, w którym toczy się śledztwo.

Te koszta postępowania i wykonania kary, które, jeżeliby postępowanie wytoczone zostało o przekroczenie własnych ustaw podatkowych, to państwo musiałoby ostatecznie ponieść, o ile od obżałowanego nie mogą być ściągnięte lub ściągniętymi grzywnami pokryte, wynagrodzić ma to państwo, którego Władza zaproponowała śledztwo.

§. 21.

Kwot, które w skutek postępowania karnego, w myśl §. 17 wytoczonego, wpłyną od obżałowanego albo z sprzedaży przedmiotów przekroczenia, użyć należy na pokrycie najprzód zaległych kosztów sądowych, następnie podatków drugiej Stronie niezapłaconych a nakoniec kar.

Wpływami z kar rozporządza państwo, w którym się postępowanie toczyło

§. 22.

Dopóki wyrok ostateczny prawomocny nie jest wydany, śledztwo wytoczone w myśl §. 17 ma być na wniosek Władzy tego państwa, które je poleciło, natychmiast zaniechane.

§. 23.

Prawo darowania i złagodzenia kar, na które obżałowany został skazany skutkiem postępowania wytoczonego w myśl §. 17, lub którym poddał się dobrowolnie, służy temu państwu, w którego Sądzie nastąpiło skazanie lub poddanie się karze.

Atoli przed takim darowaniem lub złagodzeniem kary, Władzy właściwej państwa, którego ustawy zostały przekroczone, nastręczona być ma sposobność wynurzenia swego zdania w tej mierze.

§. 24.

Na prośbę właściwego Sądu, Sądy każdej ze Stron kontraktujących obowiązane są, gdy w drugim okręgu o przekroczenie ustaw cłowych tego okręgu lub też w myśl §. 17 wytoczone będzie postępowanie karne:

1. na żądanie przesłuchiwać pod przysięgą świadków i biegłych, przebywających w ich okręgu sądowym i w razie potrzeby spowodować pierwszych do

dania świadectwa, o ile tego na zasadzie ustaw krajowych odmówić nie mogą, np. o ile to nie tyczy się współwiny świadków, lub nie ma rozciągać się na okoliczności, które z obwinieniem nie zostają w bliskim związku;

2. wykonywać urzędowe oględziny i uwierzytelniać wywód;

3. doręczać wezwania i wyroki obżalowanym, przebywającym w okręgu Sądu proszonego a nie należącym do tego samego co on państwa;

4. przestępców i ich ruchomości, w okręgu Sądu proszonego znachodzone, przytrzymywać i wydawać o ile przestępcy nie należą do tego samego państwa co Sąd proszony lub do takiego trzeciego państwa, które na mocy kontraktów jest obowiązane kazać swoim Władzom przekroczenie o które chodzi, należycie śledzić i ukarać.

§. 25.

W kartelu niniejszym przez „ustawy cłowe“ rozumieją się także zakazy przywozu, wywozu i przewozu a przez „Sądy“ Władze, ustanowione w każdym z okręgów obu Stron do śledzenia i karania przekroczeń własnych ustaw tego rodzaju.

§. 26.

Postanowienia powyższe nie uchylają ani nie zmieniają rozciąglejszych ustępstw pomiędzy państwami kontraktującymi, mających na celu przeszkodzenie przemysłnictwu.

Tedy po zbadaniu wszystkich postanowień tego traktatu i jego załączki potwierdziliśmy go i przyrzekamy cesarskiem i królewskiem słowem Swojem za Siebie i Swoich następców, że go w całej osnowie wiernie zachowywać będziemy i zachowywać każemy.

W dowód czego podpisaliśmy własnoręcznie dokument niniejszy i rozkazaliśmy wycisnąć na nim pieczęć Naszą cesarską i królewską.

Działo się w Gödöllö dnia 29 miesiąca grudnia w roku zbawienia tysiąc ośmset siedmdziesiątego ósmego, Naszego panowania trzydziestego pierwszego.

Franciszek Józef r. w.

Andrássy r. w.

Z najwyższego rozkazu Jego c. i k. Apostolskiej Mości:

Wilhelm Baron **Konradsheim** r. w.,

c. i k. rada dworu i rada ministerjalny.

Protokół końcowy.

Podpisując w dniu dzisiejszym Traktat handlowy między monarchją austriacko-węgierską a Państwem niemieckiem, pełnomocnicy Stron obydwu złożyli do niniejszego protokołu następujące uwagi, oświadczenia i układy:

Do artykułu 1go Traktatu.

1. Zastrzeżenie wyrażone w artykule 1 pod b) rozciąga się także na te środki ostrożności, które zarządzone będą dla ochronienia gospodarstwa wiejskiego od przeniesienia i rozszerzenia się szkodliwych owadów (jak np. wszyscy winnej i chrząszcza Colorado).

2. Strony kontraktujące będą się nawzajem uwiadamiały o wszelkich ograniczeniach obrotu zarządzonych ze względu na zdrowie publiczne.

Do artykułu 3go Traktatu.

Obiedwie Strony kontraktujące będą miały o to staranie, iżby prawodawstwo wewnętrzne postępowało za rozwojem technicznym przemysłu podlegającego opłacie wewnętrznej w ten sposób, aby nie zwracano więcej niż wynosił podatek rzeczywiście opłacony.

Do artykułu 5go Traktatu.

Co się tyczy tych towarów, które z okręgu jednej ze Stron kontraktujących przywiezione były do okręgu drugiej Strony na targi lub jarmarki, lub przesłane tam zostały na niepewną sprzedaż po za obrębem obrotu targowego lub jarmarcznego i w czasie z góry oznaczyć się mającym, wracają napowrót niesprzedane, tudzież wzorków, które przywożą podróżujący kupcy, stosowane będą do nich przepisy, obowiązujące obecnie w okręgach obu Stron kontraktujących.

Bydło przyprowadzane na targi do okręgu drugiej Strony kontraktującej i wracające stamtąd jako niesprzedane, ekspedyować będą obie Strony z jak największymi ułatwieniami.

Opisanie bydła podług rodzaju, ilości sztuk i maści z dodaniem znaków szczególnych, gdyby były, uważane będzie zwyczajnie za dostateczne do stwierdzenia tożsamości.

Do artykułu 6go Traktatu.

A. Co się tyczy bliższych warunków i formalności, potrzebnych do zastosowania w obrocie ułatwień, umówionych w artykule 6, zgodzono się jak następuje:

1. Przez przędze i tkaniny wyrobu krajowego rozumiane będą przędze uprzedzone i tkaniny utkane w kraju wysyłającym, tudzież takie przędze i tkaniny, które wprowadzile były w stanie surowym z zagranicy sprowadzone i do wolnego obrotu przypuszczone po poddaniu ich postępowaniu cłowemu, lecz w kraju wysyłającym zostały wybielone, zabarwione lub drukowane i mają być poddane dalszemu przetworzeniu w kraju, zajmującym się uszlachetnieniem.

Do udowodnienia, że wyrób jest krajowym, służy znak fabryczny, który do towaru ma być przyczepiony a względnie poświadczenie krajowego wyrobcy towaru.

2. Powrót bez opłaty cła towarów i przedmiotów wysłanych do okręgu drugiej Strony kontraktującej w celu ich uszlachetnienia, podlegać może w kraju wysyłającym obowiązкови wystarania się o pozwolenie do tego przed odejściem pierwszej posyłki towarowej. Pozwolenie to dawane będzie na czas oznaczony

lub nieoznaczony z zastrzeżeniem odwołania i nie ma być odmawiane samodzielnym przemysłowcom i kupcom, którzy

- a) nie są skazani ani nie zostają w śledztwie z powodu ominięcia cła; i
- b) mogą sami wyrabiać w kraju towary i przedmioty wyprowadzić się mające w celu uszlachetnienia lub mogą uczynić je krajowymi w myśl ustępu 1 albo też, jeżeli przypadek ten nie zachodzi, mogą udowodnić, że towary będą później nabyte przez fabrykantów krajowych, przedstawiając ich oświadczenie.

Udzielone pozwolenie odwołane być może tylko po udowodnieniu ominięcia cła albo z powodu powtarzającego się grubego zaniedbania przepisów kontrolnych.

3. Przedmioty, dla których żądać się ma uwolnienia od cła, oznajmiane być powinny na komorach podług rodzaju i ilości a do rewizyi potrzeba je przystawić.

Gdy chodzi o przędze i tkaniny, wywożone dla uszlachetnienia, udowodnić oraz należy pochodzenie krajowe (ustęp 1).

4. Przemysłowcy, trudniący się obrotem apreturowym, oddani być mogą pod dozór Władz cłowych.

5. Przedmioty wyprowadzone i napowrót wprowadzone a względnie wprowadzone i napowrót wyprowadzone, ekspedycyować mają zwyczajnie te same urzędy cłowe, znajdujące się czy to na granicy czy w głębi kraju. Na odstąpienie od tego pravidła pozwalać będą Władze cłowe właściwe, jeżeliby z powodu geograficznego położenia tych siedzib przemysłu, w których ma nastąpić uszlachetnienie i ze względu na ostateczne miejsce przeznaczenia towaru uszlachetnionego, towar wracający do urzędu wysyłającego byłby narażony na znaczne kłopotanie.

6. Do wywiezienia napowrót i przywiezienia napowrót wyznaczone być mogą odpowiednie terminy i może być zarządzane ściąganie opłat ustawowych, jeżeliby terminy nie były dotrzymane.

7. Dozwolone jest żądać zabezpieczenia opłat przez złożenie ich kwoty lub w inny odpowiedni sposób.

8. Różnice na wadze z powodu reparacyi, przetworzenia lub uszlachetnienia przedmiotów, uwzględniane być powinny według słuszności i w skutek pomniejszych różnic, nie należy żądać opłaty podatku. Różnice na wadze przędz i tkanin, których tożsamość jest niewątpliwa, ponieważ znak tożsamości nie został naruszony, nie będą uwzględniane.

9. Przepisy wymagające udowodnienia pochodzenia krajowego i szczególnego pozwolenia do obrotu apreturowego (ustęp 1—3) nie będą stosowane:

- a) do przedmiotów wywiezionych do reparacyi a potem napowrót przywiezionych,
- b) do rzemieślników i wyrobników, osiadłych w okręgu pogranicznym, którzy zwykły swój materyał do pracy domowej potrzebny, przenoszą przez granicę do swego mieszkania a po przetworzeniu go, odnoszą napowrót bez opłaty cła. Z faktorami pośredniczącymi w obdzielaniu wyrobników pracą, postępować się będzie jak z wyrobnikami.

Na zasadzie tej umowy (ustępy 1—9) pełnomocnicy obu Stron udzielili sobie nawzajem, notami z dnia dzisiejszego, przepisy szczegółowe, do wydania których w celu uregulowania i kontroli nad obrotem apreturowym, Strony uznają się wzajemnie za uprawnione. Obiedwie Strony zastrzegają sobie jednak poczynienie w nich w miarę potrzeby wszelkich możebnych ułatwień i uproszczeń.

B. Zgodzono się, aby ułatwienia w obrocie granicznym co do przędzy lnianych i płótna surowego niebielonego, polegające na dawniejszych umowach i ustawach, pozostawione były nadal, dopóki Traktat niniejszy trwać będzie, w ten sposób, że po upływie niniejszego Traktatu umowy te utracą moc swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

W szczególności postanawia się, że dopóki Traktat ma obowiązywać, przędza ręczna lniana surowa, przepuszczana będzie nawzajem bez opłaty cła i że płótno surowe niebielone, wprowadzane być może bez opłaty cła za pisemnem zezwoleniem na linii granicznej od Głębczyc do Zawidowa w Górnych Łużycach do blicharni i na targi płótna w Szląsku pruskim, tudzież na pograniczu między Ostrowcem a Szandawą do Saksonii.

Co się tyczy ułatwień dla obrotu przędzy lnianej surowej, przywożonej dla wybielenia lub utkania z okręgu jednej Strony kontraktującej do okręgu drugiej Strony i wywożonej napowrót po ubieleniu lub utkaniu, zgodzono się, że nie potrzeba, aby przędza była ułożona na pasma lub plombowana i że dość będzie podać przy wywozie a względnie przywozie ilość i gatunek (dla przędzy maszynowej gatunek tylko podług granic cienkości, jakoteż podług wagi czystej), a według okoliczności zatrzymać próbki przędzy i gdy następuje wywiezienie a względnie przywiezienie napowrót, udowodnić tożsamość co do gatunku i ilości przędzy wybielonej lub na płótno utkanej, z przędzą wyprowadzoną surową. Różnicę na wadze, która powstała w skutek bielenia lub wygładzenia, należy uwzględnić odpowiednio.

B. Obiedwie Strony kontraktujące zgodziły się, że istniejące ułatwienia w obrocie pomiędzy mieszkańcami obustronnych okręgów pogranicznych dla przedmiotów ich własnej potrzeby, przenoszonych do naprawy lub jakiegokolwiek przetworzenia rzemieślniczego, równającego się pracy wyrobniczej domowej, mają być i nadal pozostawione. O ile ułatwienia takie nie należą do obrotu apreturowego, wyszczególnione są w załączce *B.* We względzie zwolnień cłowych, co do których stanowi pojęcie okręgu granicznego i mieszkańców pogranicza, okręgi pograniczne, obecnie w obudwu państwach istniejące, uważane będą za te, na które uwolnienia owe mają się rozciągać. Gdyby rozciągłość okręgów pogranicznych miała się zmienić, zwolnienia cłowe służyć będą pasowi granicznemu na odległość dziesięciu kilometrów od granicy.

Do artykułu 5go, 6go i 7go Traktatu.

Ułatwienia obrotu, względem których umówiono się w artykułach 5, 6 i 7, stosowane będą także do obrotu przez jezioro bodeńskie pod kontrolą ustanowioną w umowie między Austryą, Bawaryą, Wirtembergiem i Badenem z dnia 20 lutego 1854.

Umowa rzeczona ulegnie rewizyi, ponieważ zawiera postanowienia, które w skutek istotnej zmiany stosunków, wymagają przeistoczenia.

Do artykułów 6go i 25go Traktatu.

Dzielnice wyłączone z okręgów cłowych obu Stron są:

I. W państwach monarchyi austriacko-węgierskiej:

1. miasto handlowe Brody w Galicyi;
2. porty wolne Tryest, Rjeka (z lazaretem Martinschizza), Bako, Kralowica, Seń i Bag, wszystkie te porty z należącemi do nich okręgami od cła uwolnionemi;
3. margrabstwo istryjskie z wyspami kwarnerskiemi;
4. królestwo dalmackie.

II. W państwie niemieckiem:

1. w Prusach: miasto Altona, część miasta Wandsbeck i wsi Marienthal, miejsce portowe Geestemünde z wolnym okręgiem Geestendorf i Lehe, wyspy na Elbie Altenwerder, Krusenbusch, Finkenwerder (bez Finkenwerder-Blumensand), Kattwiek, Hoheschaar, Neuhoof i część Wilhelmsburga;

2. w Oldenburgu: miejsce portowe Brake;

3. wolne miasto Brema i jego okrąg z wyjątkiem miasta Vegesack, hollerlendzkich ziem za tamą, części osad Habenhausen, Arsten, Buntethorsteinweg-Neuland, t. j. ich okręgów, położone na prawym brzegu Wummy i na lewym brzegu Ochtumu, tudzież części granicy polnej Woltmershausen;

4. wolne miasto Hamburg i jego okrąg z wyjątkiem:

a) miasta Bergedorf, Vierlandu, wójtowstw Reitbrock, Ochsenwerder, Patenberg, Spadenland, największej części wójtowstw Billwerder i części wójtowstwa Billwerder-Ausschlag;

b) wójtowstw Langenhorn, Grossborstel, Fuchsbüttel, Kleinborstel, Ohlsdorf i części wójtowstw Alsterdorf i Barnbeck;

c) urzędu Ritzebüttel, miasteczek Ritzebüttel i Cuxhaven z wyjątkiem części za tamą cuxhaveńską;

d) wójtowstw Moorburg i Moorwerder, włości Geesthacht i osad Gross-Hansdorf, Schmalenböck, Beimoor, Wohldorf, Ohlstedt, Volksdorf, Farmsen z Kupferdammem, Lehmbruck i Bernee.

5. W Badenie: wyspa Reichenau, posiadłość Bittenharter Hof, posiadłości i osady Büsingen, Jestetten (z Flachshofem, Gunzenriederhofem i Rentehofem), Bottstetten (z Balmem, Dietenbergiem, Nackiem, Locherhofem i Volkenbachem), Dettighof (z Häuserhofem), Altenburg, Balterseil, Berwangen i Albführenhof pod Weisweilem.

Do artykułu 7go Traktatu.

1. Na ułatwienie wzmiankowane w artykule 7 pozwala się pod następującymi warunkami:

a) Deklarować należy towary na komorze wchodowej do posłania dalej za kartą przewodną (nie do stanowej odprawy) i opatrzone być mają świadectwem urzędowym, z któregooby się okazywało, że i jak wzięte były pod zamknięcie urzędowe w miejscu wysłania.

b) Zamknięcie to, gdy będzie badaniem, okazać się powinno nienaruszonym i ubezpieczającym.

c) Deklaracya podana być powinna podług przepisów i w ten sposób, aby w skutek wadliwego oznajmienia nie była potrzebna rewizya szczegółowa i w ogóle wystrzegać się należy dania powodu do podejrzenia, że zamierzona jest defraudacya.

Jeżeli bez wyładowania towarów można będzie przekonać się niewątpliwie, że zamknięcie w okręgu drugiej Strony przydane jest nienaruszone i zabezpieczające, natenczas można też zaniechać wyładowania i przeważenia towarów.

2. O ile w pojedynczych miejscach w Niemczech dałaby się uczuć potrzeba tego, dozwolane być ma na osobną prośbę także przewodźcom towarów używanie składu publicznego. Tę samą dogodność świadczyć będzie monarchya austriacko-węgierska.

Do artykułu 8go Traktatu.

1. Komory pograniczne na przeciwko siebie leżące, które obecnie są związane, pozostaną nadal takimi. Każdemu z państw interesowanych będzie jednak

wolno odwołać takie złączenie za poprzedniczem sześciomiesięcznem wypowiedzeniem.

Nowe złączenia następować będą za porozumieniem się między Austryą a interesowanemi państwami niemieckimi.

2. Także i na przyszłość mieć się będzie wzgląd na to, aby komory pograniczne, naprzeciwko siebie leżące, otrzymywały ile możności zgodne upoważnienia celnicze.

Zakres działania pojedynczych komor rozszerzony być może wyjątkowo jedynie za szczególnem porozumieniem się z rządami interesowanemi.

3. Co się tyczy stosunków i upoważnień celniczych komor pogranicznych przeniesionych do okręgu drugiej Strony, zgodzono się na zasady następujące:

- a) Komora, która znajdowała się wprzód w okręgu swojego państwa, przeniesiona do przeciwległego okręgu, zatrzymuje nazwę dawnej siedziby, do której jednak przydana będzie nazwa nowej siedziby. Komory nowo zaprowadzone w okręgu przeciwległym, otrzymają nazwę swojej siedziby.
- b) Rogatki pomalowane będą barwami krajowemi tego okręgu, na którym się znajdują; godło urzędowe przedstawiać będzie barwy i herb kraju, do którego komora należy.
- c) Utrzymanie porządku domowego będzie rzeczą zwierzchnika urzędu terytorialnego.
- d) Rząd państwa, do którego okrąg należy, będzie miał staranie, aby urzędnicy do tego okręgu przeniesieni, nie doznawali przeszkody w sprawowaniu czynności celniczych, a mianowicie aby bezpieczeństwo ich papierów służbowych i pieniędzy nie podlegało żadnej wątpliwości.
- e) Urzędnicy i funkcyonaryusze cłowi i podatkowi obu Stron, udający się z jakiegokolwiek przyczyny w traktacie przewidzianej do drugiego państwa w mundurze służbowym, są tam wolni od myta drogowego, mostowego i przewoźnego, pobieranego na rachunek państwa, równie jak właśni urzędnicy i funkcyonaryusze. Natomiast uwolnienia od takichże myt, gdy prawo poboru służy towarzystwom, korporacyom, gminom lub pojedynczym osobom prywatnym, żądać mogą tylko o tyle, o ileby uwolnienie opierało się na istniejącej taryfie.
- f) Zgodzono się wyraźnie, że złączenie komor przeciwległych służyć ma do tego, aby wzajemne czynności celnicze załatwiała o ile się da jednocześnie, lecz nie koniecznie wspólnie, że przeto, wyjąwszy, gdyby obrót przybrał nadzwyczajne rozmiary i gdyby instrukcyje za wspólnem porozumieniem się administracyj cłowych obu Stron wydane, co innego stanowiły, każda z dwóch komor załatwiać ma tylko czynności, które do niej należą, jako do urzędu wchodowego lub wychodowego jej państwa, nie uczestnicząc bynajmniej w takichże czynnościach drugiej komory.
- g) Pozostawiają się nadal w mocy obowiązującej umowy dotychczasowe:
  - mające na celu uregulowanie stosunków urzędników i funkcyonaryuszków komor przeniesionych do okręgu państwa sąsiedniego,
  - tyczące się postępowania urzędników i funkcyonaryuszków straży cłowych obu Stron w stosunkach z urzędnikami i funkcyonaryuszami straży cłowej państwa sąsiedniego,
  - tyczące się pomieszczenia komor jednego państwa przeniesionych do okręgu drugiej Strony i czynszów najmu za to policzyć się mających,
  - tyczące się kosztów czyszczenia i opalania komor złączonych,
  - tyczące się zakładania, utrzymania, oświetlania, zamykania i otwierania rogatek na komorach złączonych,

tyczące się uwolnienia od opłaty pocztowej listów i posylek wozowych tychże komor do ich Władz zwierzchnich lub do innych komor swojego państwa, tyczące się praw i obowiązków urzędników komor przeniesionych do okręgu państwa sąsiedniego, którym dane będzie mieszkanie w lokalu urzędowym tego państwa,

tyczące się załatwiania czynności cłowych w niedziele i święta, na koniec tyczące się uwalniania nawzajem od cła gotowych mundurów i części uzbrojenia.

Służbę passażerską na granicy załatwiać będzie każda ze Stron kontraktujących podług przepisów w jej okręgu do tego istniejących, uwzględniając umowy szczególne.

Do artykułu 10go Traktatu i do Kartelu cłowego.

1. Do §. 4go Kartelu cłowego.

Urzędnikami wyższymi cłowymi i podatkowymi, upoważnionymi do przeglądania w urzędach poborczych okręgu cłowego drugiej Strony regestrów lub części regestrów, podających jaki jest obrót towarów z tego okręgu, do niego i na jego granicy, jakoteż dowodów i czynienia notatek, są oprócz wyższych urzędników w monarchyi austriacko-węgierskiej: starsi urzędnicy komor głównych, komisarze starsi i komisarze straży skarbowej, w Niemczech: członkowie komor głównych i kontrolorowie starsi.

2. Do §. 5go Kartelu cłowego.

Nie byłoby w tem nic złego, gdyby dozorey granicy (żołnierze straży skarbowej) dopomagali sobie wzajemnie do przeszkodzenia przemysłnictwu i wykrywania go i aby sobie bezpośrednio udzielali swoich postrzeżeń w tym względzie. Postanowiono jednak w tej mierze, iż dla porozumienia się co do odpowiedniego zgodnego działania, odbywać się mają narady w pewnych czasach i w razie szczególnych powodów, na teraz, tylko w obecności wyższych urzędników cłowych i podatkowych.

3. Do §. 6go Kartelu cłowego.

Zgodzono się, aby urzędnicy cłowi i podatkowi obu Stron, gdy poszukując przemytnika albo przedmiotów lub poszlaków przekroczenia ustaw cłowych jednej ze Stron kontraktujących, udają się do okręgu drugiej Strony, ograniczyć się mają jedynie do przełożenia tamtejszym zwierzchnościom lub władzom miejscowym, aby użyły środków potrzebnych do wykrycia istoty czynu i sprawy, jakoteż do zabezpieczenia dowodu, aby zebrały wszelkie środki dowodowe co do dokonanego lub usiłowanego ominięcia cła, jakoteż według okoliczności, aby tymczasowo zajęły towary i przytrzymały sprawcę, aby natomiast rzeczeni urzędnicy nie przytrzymywali w obcym okręgu ani osoby sprawcy ani przedmiotów przekroczenia i aby nie czynili użytku ze swojej broni. Jeżeli zaś ścigani, targnąwszy się na ścigających urzędników, zmusili ich do użycia na obcym terytorjum broni na własną obronę, w każdym pojedyńczym przypadku takim, Władze kraju, w którym się to stało, orzec mają na zasadzie ustaw tamże obowiązujących, czy użycie broni było w ogóle potrzebne dla odparcia napaści i czy w takiej rozciągłości.

4. Do §§. 6go i 11go Kartelu cłowego.

Urzędnicy cłowi i podatkowi obu Stron, udając się do okręgu drugiej Strony w celach wzmiankowanych w §§. 6 i 11 Kartelu cłowego, mogą być tak samo uzbrojeni jak to jest im przepisane, gdy pełnią służbę we własnym kraju.

5. Do §. 8go Kartelu cłowego.

Zgodzono się, że dopóki towary zagraniczne nieocelone pozostawiać wolno w okręgu pogranicznym tylko w tych miejscach, gdzie są komory, tam zaś jedynie w magazynach urzędowych albo przynajmniej pod kontrolą, zabezpieczającą dostatecznie od nadużycia, dostatecznem będzie do wykonania umownych postanowień §. 8go, jeżeli Władzom cłowym obu Stron zostanie polecone, ażeby magazyny tego rodzaju, jakoteż zapasy towarów zagranicznych ocelonych i krajowych w obrębie okręgu granicznego kontrolowały w sposób prawnie dozwolony z należytem uwzględnieniem także interesów cłowych drugiej Strony.

6. Do §. 9go Kartelu cłowego.

W celu wykonania umownych postanowień §. 9go lit. a) oznajmione będą szczegółowo komorom obu Stron przedmioty, których przywóz lub przewóz jest w okręgu cłowym drugiej Strony zabroniony lub wymaga osobnego pozwolenia.

7. Do §. 10go Kartelu cłowego.

Według §. 10 Kartelu cłowego rękojmie dane dla zabezpieczenia wywozu napowrót towarów niesprzedanych mogą być dopiero wtedy wydawane a podatki darowane lub zwroty od przedmiotów wywiezionych, dopiero wtedy wypłacane, gdy poświadczeniem, wydanem przez komorę wchodową będzie udowodnione, że towar wywieziony z okręgu cłowego niemieckiego do monarchyi austriacko-węgierskiej lub odwrotnie, oznajmiony został w monarchyi austriacko-węgierskiej a względnie w okręgu cłowym niemieckim.

Zgodzono się, że postanowienia te wykonywane być mają podług dotychczasowego sposobu postępowania z zachowaniem przepisów następujących:

a) W zwyczajnym obrocie towarowym, gdy komory pograniczne obu Stron załatwiają ekspedycję cłową wychodową a względnie wchodową, komora pograniczna państwa, z którego towary wychodzą, zleca je komorze pogranicznej państwa, do którego wchodzą, celem poświadczenia w papierach ekspedycyjnych, z towarami posyłanych, jako były oznajmione. Ta ostatnia komora poświadcza oznajmienie wyciśnięciem pieczęci urzędowej i podpisem urzędowym w słowach:

„Oznajmiono i zapisano pod Nr. . . . rejestru . . . . .“

b) W obrocie towarowym na kolejach żelaznych, postępuje się tak samo także wtedy, gdy ekspedycja wychodowa odbywa się w urzędzie w głębi kraju a ekspedycja wchodowa na komorze pogranicznej albo ekspedycja wychodowa na komorze pogranicznej a wchodowa w urzędzie w głębi kraju lub ekspedycja wychodowa i wchodowa obu Stron w urzędzie w głębi kraju.

Ale, ażeby w przypadku, gdy ekspedjuje do wchodu urząd w głębi kraju, urząd ten wiedział, które z towarów przekazanych mu w postępowaniu opowiedniem, przeszły w obrocie strzeżonym: komora pograniczna państwa, do którego towary wchodzą, zanotuje na podstawie papierów ekspedycyjnych, zakomunikowanych jej przez komorę państwa, z którego towary wyszły, przy odnośnej pozycji wykazu towarów, który urząd państwa wysyłającego wyekspedycyował je do wyjścia, jakoteż w którym rejestrze i pod którą liczbą tegoż towar jest tam zapisany. Gdyby więc np. towar przeznaczony do Wiednia nadszedł za listem przewodnym do Wrocławia i stamtąd wyekspedycyowany został do wyjścia na Bogumień, natenczas komora pograniczna austriacka w Boguminie, która towary w postępowaniu opowiedniem odprawia do Wiednia, zanotować ma w wykazie towarów

przy odpowiedniej pozycji, na podstawie listu przewodnego, udzielonego jej przez komorę pograniczną pruską w Boguminie:

„W obrocie strzeżonym z Wrocławia, list przewodny. Registr odbiorów
Nr. . . . .“

Atoli, aby także urząd ekspedycyjny do wyjścia, zaraz za odbiorem napowrót papierów ekspedycyjnych, w których komora pograniczna państwa do którego towar wchodzi, poświadczyła oznajmienie, dowiedział się, który urząd państwa wchodowego załatwia czynność celniczą wchodową, komora pograniczna państwa wchodowego poświadcza oznajmienie towarów przekazanych w postępowaniu opowiedniem urzędowi w głębi kraju, następującymi słowy:

„Wykazem towarów Nr. . . . oznajmiono i cedułą awizacyjną Nr. . . .
przekazano do . . . .“

Na komorach złączonych, mających do czynienia ze znacznym ruchem kolejowym, dostatecznem jednak będzie, aby urzędy wchodowe potwierdzały odbiór towarów niewydawanych przez wyciśnięcie pieczęci urzędowej w papierach ekspedycyjnych drugiej Strony.

- c) W obrocie pocztowym, czy towary przewożone są zwyczajnymi wozami pocztowymi czy koleją żelazną, towary przechodzące w obrót strzeżony, ekspedjuje do wyjścia komora pograniczna państwa wychodowego. Zamknięcie, zbadać się mające, pozostawia się na pojedynczych posyłkach pocztowych, i komora pograniczna wychodowa potwierdza to na deklaracji towarowej, przeznaczonej dla komory pogranicznej wchodowej wyciśnięciem pieczęci urzędowej ze słowami:

„słowne }
„pieczęciowe } zamknięcie przez N. N. pozostawione“,

tak, że wszystkie posyłki pocztowe, nadchodzące z obrotu strzeżonego państwa wychodowego przybywają na komorę pograniczną wchodową, zamknięte urzędownie i z deklaracją wchodową urzędownie poświadczoną, i jeżeli się tam nie odbywa czynność celnicza wchodowa, muszą być w tym stanie przekazane urzędowi w głębi kraju do tego powołanemu. Komora pograniczna wychodowa odsyła zarazem także papiery ekspedycyjne komorze pogranicznej wchodowej, która na dowód, iż wehód był oznajmiony, wyciska na nich pieczęć, poczem natychmiast je zwraca.

Zgodzono się, że na komorach złączonych, położonych nad koleją żelazną a mianowicie tam, gdzie poczty przechodzą bezpośrednio, temi samymi wagonami pocztowymi, bez wyjmowania posyłek pocztowych, te ostatnie zaś przybywają a względnie odchodzą dalej częścią pod zamknięciem szczegółowem, częścią pod zamknięciem miejsca, komora wychodowa może zaniechać poświadczenia zamknięcia w deklaracjach towarowych przeznaczonych dla komory pogranicznej wchodowej, i że będzie dostatecznem, aby komora wychodowa natychmiast po nadejściu poczty doręczyła papiery ekspedycji cłowej komorze wchodowej do przejrzenia i wyciśnięcia pieczęci.

8. Do §. 11go Kartelu cłowego.

Co się tyczy okoliczności wzmiankowanych w §. 11 waruje się, że Austria wejdzie w porozumienie z pogranicznymi państwami niemieckimi.

Ekspedycja cłowa transportów bydła, przesyłanych kolejami żelaznymi przez granice obu Stron ma być ile możności przyspieszona i ułatwiona. — Odbywać się ma za poprzedniczem oznajmieniem i na wniosek zarządów kolejowych, nawet w nocy, jeżeli zresztą inne warunki są dopełnione i o ileby to nie przeszkadzało ściślemu wykonaniu służby.

9. Do §. 13go Kartelu cłowego.

Według §. 13go Kartelu cłowego przekraczający zakazy drugiej Strony dotyczące się przywozu, wywozu i przewozu, zagrożeni być mają najmniej temi samymi karami, którym podlegają także lub podobne przekroczenia własnych ustaw podatkowych.

Zgodzono się, aby w tych państwach, w których przekroczenia zakazów przywozu, wywozu i przewozu, wydanych ze względów policyjnych, nie są uważane za naruszenie ustaw podatkowych, stosowane były nie kary służące do zabezpieczenia tych ostatnich, lecz kary odpowiedniej ustawy karnej, z zastrzeżeniem ścigania podług ustaw karnych cłowych, jeżeliby zarazem popełnione było przekroczenie cłowe.

10. Do §. 14go Kartelu cłowego.

Wnioski, dotyczące się wytoczenia śledztwa, pochodzić mogą w monarchyi austriacko-węgierskiej od dyrekcji skarbowych powiatowych a względnie dyrekcji skarbowych i inspektorów skarbowych, w Niemczech od urzędów głównych. Władze obu Stron wystosowywać mają wnioski tego rodzaju do siebie z wezwaniem, aby zarządzono co potrzeba.

11. Do §. 21go Kartelu cłowego.

Oprócz kary ściągnąć należy także należytość podatkowa, od której się przestępca uchylił i opłaty licencyjne.

12. Do §. 22go Kartelu cłowego.

Przepis ustępu 3go §. 20go względem ponoszenia kosztów, stosowany będzie także w przypadku zaniechania śledztw tutaj przewidzianym.

Do artykułu 11go Traktatu.

Zgodzono się, aby wykonywanie rybołostwa narodowego nie podlegało postanowieniom Traktatu niniejszego.

Umówiona równoznaczność okrętów handlowych morskich i ich ładunków w portach morskich obu Stron nie rozciąga się:

- a) na premie, które są lub będą dawane za okręty handlowe morskie nowo zbudowane, o ile premij tych nie stanowi uwolnienie od opłat portowych i cłowych lub зниżenie tychże opłat;
- b) na przywileje dla tak zwanych klubów jachtowych, należących do trzecich państw.

Do artykułów 16go i 18go Traktatu.

1. Postanowienia zawarte w artykułach 16tym i 18tym rozciągają się także na ten przypadek, gdy przeładowanie potrzebne jest z powodu innej szerokości toru kolei. Chociaż nie mogły być rozciągnięte na wszystkie inne przeładowania transportów kolejowych, zgodzono się, że gdy przeładowanie jest potrzebne z powodu wielkiej odległości miejsc do ładowania i wyładowania, rozciągnięcie tych dogodności na przypadki, w których przeładowanie odbywa się pod należytym dozorem, może być dopuszczane.

2. Posyłki pocztowe, przewożone kolejami żelaznymi przez okrąg jednej ze Stron kontraktujących z okręgu lub do okręgu drugiej Strony, jeżeli posyłane są w naczyniach, dających się należycie zamknąć a ilość, zawartość i waga surowa posyłek pocztowych są zapisane w papierach pocztowych, dostępnych Władzy cłowej, powinny być uwalniane od deklaracji i rewizji tak w głębi kraju jak i na granicy, jakoteż od zamknięcia celniczego każdej sztuki z osobna, nawet w tym przypadku, gdy dla przejścia z jednej kolei na drugą muszą być przeładowane.

Co do przedmiotów posyłanych pocztą zamorską, podawanie zawartości posyłek pocztowych może być zaniechane.

3. Zgodzono się, że pomimo uwolnienia od rewizji celniczej towarów i posylek pocztowych przewożonych kolejami żelaznymi, w drugim ustępie artykułu 18go i powyżej pod 2 umówionego, rewizya taka może się odbyć, jeżeli według doniesień lub uzasadnionych podejrzeń, zamierzonym było popełnienie przekroczenia cłowego.

4. Ekspedycya cłowa wzajemnego obrotu kolejowego odbywać się powinna jak dotychczas podług postanowień zawartych w załączce C protokołu wykonawczego do Traktatu z dnia 11 kwietnia 1865. Nadto dotychczasowe ułatwienia w obrocie kolejowym pomiędzy monarchią austriacko-węgierską a interesowanymi państwami niemieckimi, o ile są rozciąglejsze niż rzeczzone postanowienia, mają być nadal pozostawione. Również pozostać mają nadal w mocy obowiązujące przepisy, dotyczące się zamknięcia okrętów, zawarte w załączce D (Protokół wykonawczy 1855).

Do artykułu 19go Traktatu.

1. Co się tyczy obrotu targowego i jarmarecznego, zgodzono się, aby obywatele drugiej Strony, chcący korzystać z dobrodziejstwa, o którym jest mowa w pierwszym ustępie artykułu 19go, przedstawiali legitymacyą wygotowaną podług osnowy załączki C. Do wydawania tej legitymacyi upoważnione być mają następujące Władze pod 2 wzmiankowane.

C.

2. Tym przemysłowcom, którzy chcą zakupywać towary lub starać się o zamówienia na towary w okręgu drugiej Strony, ma to być dozwolone bez opłaty, na podstawie kart legitymacyjnych przemysłowych, wydanych przez Władze kraju rodzinnego.

D.

Karty te wygotowane być powinny podług wzoru dołączonego pod D.

Wydają je te Władze, którym poruczone jest wydawanie kart paszportowych na podstawie umów obecnie obowiązujących. Zostawia się każdej ze Stron kontraktujących pobieranie według własnego zdania umiarkowanej opłaty za wygotowanie legitymacyi.

Dla zapobieżenia omyłkom i fałszowaniu karty dla Niemiec i monarchyi austriacko-węgierskiej, które mają być jednakowe, różnić się powinny formatem i barwą od kart paszportowych, w każdym roku powinny być innej barwy, takiego formatu, aby można było wygodnie nosić je w kieszeni, z podobnym napisem jak karty paszportowe, zaopatrzone stępem, w którym znajduje się herb i nazwa państwa wydającego kartę.

Każdemu przemysłowcowi, któremu wydaje się kartę legitymacyjną przemysłową, doręczyć powinna Władza właściwa zbiór tych przepisów, które interesowani przemysłowcy w okręgu drugiej Strony kontraktującej zachowywać mają oprócz ograniczeń co do kupna i sprzedaży pojedynczych artykułów, jeżeliby istniały.

Przemysłowcom, których się to tyczy, jakoteż ich komisantom podróżującym nie wolno wozić z sobą towarów na sprzedaż, atoli tym z pomiędzy nich, którzy zakupują towary, wolno jest wziąć z sobą towary zakupione do miejsca przeznaczenia. Starać się o zamówienia i zakupować towary wolno im tylko na objazdach; stałe zajmowanie się temi interesami w miejscu po za obrębem siedziby podlega ustawom, które w owem miejscu obowiązują.

Do artykułu 20go Traktatu.

Znaki towarów i ich opakowania fabryczne i handlowe, jakoteż próbki i wzorki, nad którymi obywatele niemieccy chcą uzyskać opiekę w monarchyi austriacko-węgierskiej, złożyć należy tak w izbie handlowej wiedeńskiej jak i w budapeszteńskiej.

Ponieważ w państwie niemieckiem, stósownie do ustaw tamże obowiązujących, nadanie jakiegokolwiek patentu ogłoszone być musi urzędownie, postanawia się, że jeżeli obywatel państwa niemieckiego, na przedmiot tamże patentowany, otrzyma przywilej także w monarchyi austriacko-węgierskiej, ustawowe ogłoszenie drukiem w Niemczech opisanie odnośnego patentu i rysunku nie ma stanowić prawnego powodu nieważności przeciwko istnieniu prawnemu podobnego przywileju austriackiego i węgierskiego, o ile prośba warunkom ustawy odpowiadająca o jego udzielenie podana została do Władzy właściwej w okresie trzechmiesięcznym, licząc od dnia powyższego ogłoszenia, który to dzień wymieniony będzie w drukowanych egzemplarzach patentów niemieckich.

Do artykułów 21 i 22 Traktatu.

Przez konsulów rozumieją się wszyscy funkcyonaryusze, którym sprawy konsulowskie są powierzone.

Każda ze Stron kontraktujących, której obywatelom konsul drugiej Strony stosownie do artykułu 22 użył pomocy i opieki, obowiązana jest wynagrodzić wydatki i koszta stąd powstałe według takich samych zasad, jakich trzymała się Strona, która konsula ustanowiła, względem swoich własnych obywateli.

Do artykułu 23go Traktatu.

Zgodzono się, że do urzędów cłowych, co do których Strony kontraktujące przyznały sobie nawzajem prawo wysyłania urzędników w celu wzmiankowanym w ustępie 1 artykułu 23 nie mają należeć Władze cłowe kierujące (w monarchyi austriacko-węgierskiej: dyrekeye skarbowe krajowe i dyrekeye skarbowe, w Niemczech: dyrekeye cłowe), lecz że przez te urzędy rozumieją się tylko Władze powiatowe (w monarchyi austriacko-węgierskiej: dyrekeye skarbowe powiatowe, inspektorowie skarbowi, w Niemczech: urzędy główne, z miejscowemi Władzami cłowemi im podległemi).

Również zgodzono się, że wprawdzie każdemu Rządowi ma być zostawiony wybór urzędów cłowych drugiego okręgu cłowego, do których chciałby wysyłać urzędników w celach Traktatem określonych, że jednak potrzeba, aby Rząd interesowany był zawsze naprzód uwiadomiony, co za urzędnik i do którego urzędu cłowego ma być wysłany.

Do artykułu 27go Traktatu.

Pełnomocnicy zgodzili się, że protokół niniejszy ma być razem z Traktatem przedstawiony wysokim Stronom kontraktującym i że wszystkie oświadczenia i układy w nim zawarte, jeżeli Traktat będzie ratyfikowany, mają być uważane za zatwierdzone bez osobnej formalnej ratyfikacyi.

Poczem Protokół niniejszy wygotowano w dwóch egzemplarzach.

Berlin, dnia 16 grudnia 1878.

(L. S.) A. Wolkenstein r. w.

(L. S.) B. Bülow r. w.

Dodatek B.

Ułatwienia w obrocie pogranicznym.

1. W dobrach ziemskich lub posiadłościach gruntowych, które przecina granica cłowa obudwu państw, bydło gospodarskie i narzędzia gospodarskie, zboże do uprawy pól, tudzież zebrane tamże płody rolnicze i bydłące wolno przeprowadzić bez opłaty cła z miejsc produkcji w jednym do budynków i lokalów przeznaczonych na ich zachowywanie w drugim okręgu cłowym a to w naturalnych punktach przechodu, które wskazuje potrzeba gospodarska lub takiż cel.

2. Mieszkańcy pogranicza, którzy chcą uprawiać w okręgu pogranicznym własne lub dzierżawione role i łąki, lub mają tam wykonać jakąkolwiek inną pracę rolniczą, wszakże w pobliżu swojej siedziby, nie będą opłacali cła od zboża do uprawy rzeczonych gruntów, od zebranych płodów rolniczych i zboża w snopach, stamtąd wyprowadzonego, tudzież od bydła roboczego i narzędzi potrzebnych do prac rolniczych.

Jeżeli stosunki miejscowe i prace wykonać się mające tego wymagają, wolno będzie przechodzić granicę nawet bocznymi drogami z zachowaniem ostrożności przepisane się mających i pod warunkiem powrotu jeszcze w tym samym dniu.

3. W obrocie wzajemnym okręgów pogranicznych, gdzie stosunki miejscowe czynią to pożądanem lub na to pozwalają, następujące przedmioty mogą być przywożone i wywożone bez opłaty cła nawet bocznymi drogami z zachowaniem należytych ostrożności:

Popiół wylugowany lub wyrzucalny na nawóz, piasek murarski (pospolity) i krzemienie; drzewa, krzewy, winorośle i inne żyjące rośliny lub szczepy do przesadzania, jakoteż wsadzone w doniczki lub stągwie; miotły z wikliny, brzeziny itp.; ule z żywymi pszczołami; nawóz, bydłęcy; jaja; hubka, surowa; konopie i len z korzeniami; trawa, mech; sitowie; rośliny pastewne; ściółka leśna; siano, słoma i sieczka; mleko; szmergel i trypla w kawałkach; glina zwyczajna i garncarska, pospolita; torf i ziemia bagnista; wycłoczyny z jagód.

4. Bydło, pędzone na pastwisko lub stamtąd wracające, może przechodzić przez linią cłową bez opłaty cła, pod warunkiem stwierdzenia tożsamości. Również przeprowadzane być mogą napowrót bez opłaty cła płody otrzymane z bydła pędzonego na pastwisko, jakoto: mleko, masło, ser, wełna i uzyskany w czasie pobytu tamże przypłodek w ilości odpowiedniej ilości bydła i czasowi pobytu na pastwisku.

O ile stosunki miejscowe tego wymagają, przechodzenie przez granicę drogami bocznymi z zachowaniem ostrożności miejscowych, które w tym względzie będą przepisane, jest dozwolone nawet wtedy, gdy bydło ma przez czas dłuższy pozostać na pastwisku w okręgu granicznym drugiej Strony.

5. Mieszkańcy obustronnych okręgów pogranicznych są wolni od wszelkich opłat cłowych, gdy zboże, nasiona olejne, konopie, len, drzewo, dębiankę i inne podobne przedmioty gospodarskie przenoszą do młynów w okręgu pogranicznym drugiej Strony, celem zmielenia ich, utłuczenia, pokrajania, utarcia itp. i wracają z niemi po ich przeistoczeniu.

Nadto wolno będzie pozwalać na wyjątki od zwyczajnego postępowania cłowego, ile razy przemawiać za tem będą stosunki miejscowe uwzględnienia godne, z zaprowadzeniem natomiast innych środków omijaniu cła zapobiegających, zastosowanych do okoliczności. Ilości płodów, które zamiast istot surowych wolno napowrót wprowadzać a względnie napowrót wyprowadzać, ustanawiane będą w miarę potrzeby przez zarządy cłowe obu Stron za zobólną zgodą.

6. Uwolnienie od cła rozciągane będzie wzajemnie nadto na wszelkie worki i naczynia, w których płody rolnicze, jak np. zboże i inne owoce rolne, gips, wapno, napoje lub płyny innego rodzaju i wszelkie inne przedmioty w obrocie pogranicznym do kraju sąsiedniego bywają przenoszone i które wracają stamtąd próżno tą samą drogą.

7. Co się tyczy formalności i kontroli, którym podlegają wzwyż wzmiankowane ułatwienia w obrocie pogranicznym, stosowane być mają przepisy zawarte w umowie z dnia 21 października 1847. O ileby w tymże obrocie istniały jeszcze rozciąglejsze ułatwienia, będą one nadal pozostawione.

Załączka C i D.**W z ó r C.**

N. N., który ze swemi wyrobami (płodami) zamierza udawać się na targi i jarmarki w (monarchyi austriacko-węgierskiej, państwie niemieckiem), otrzymuje do wylegitymowania się przed właściwemi Władzami, niniejsze świadectwo, jako mieszka w N. i ma opłacać ustawowe podatki i należitości swemu zatrudnieniu odpowiednie.

Świadectwo niniejsze jest ważne na . . . . . miesiecy.

(Miejsce, data, podpis i pieczęć Władzy wydającej świadectwo.)

Opis osoby i podpis przemysłowca.

W z ó r D.**Karta przemysłowo-legitymacyjna.**

Ważna na rok

18 . . . . .

Nr. . . . .

N. N. zamieszkały w N. i na rachunek

1. swego własnego handlu towarów korzennych tamże,

2. handlu towarów korzennych N. N. tamże, u którego pełni obowiązki komisanta handlowego,

3. następujących domów handlowych (fabrycznych) jakoto: . . . . .
zamierza szukać w państwie niemieckiem i w monarchyi austriacko-węgierskiej zamówień na towary, tudzież zakupować towary, otrzymuje do wylegitymowania się ze swego przemysłu niniejsze świadectwo, jako za wykonywanie przemysłu rzeczo $\frac{\text{nego domu}}{\text{nych domów}}$ handlo $\frac{\text{wego}}{\text{wych}}$ w kraju tutejszym prawnie istniejące podatki mają być opłacone.

Tenże może wozić z sobą tylko próbki towarów na które chce szukać zamówień, zakupione zaś towary tylko dla dostawienia ich do miejsca przeznaczenia.

Nadto jest mu wzbronione starać się o zamówienia lub zakupować towary na rachunek innych domów handlowych prócz wymienio $\frac{\text{nego.}}{\text{nych.}}$

Starając się o zamówienia lub zakupując towary, obowiązany jest zachowywać przepisy w każdym państwie obowiązujące.

(Miejsce, data, podpis i pieczęć Władzy wydającej świadectwo.)

Opis osoby podróżującego i jego podpis.

Powyższy Traktat handlowy razem z Protokołem końcowym i załączkami po zatwierdzeniu onegoż przez obiedwie Izby Rady państwa ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 31 grudnia 1878.

Auersperg r. w.

Chlumecky r. w.

Pretis r. w.

2.

Rozporządzenie ministerstw handlu i skarbu z dnia 31 grudnia 1878,

tyczące się tymczasowego urządzenia stosunku traktatowego z Włochami na czas od dnia 1
aż do dnia 31 stycznia 1879 włącznie.

Na zasadzie ustawy z dnia 29 grudnia 1878 (Dz. u. p. Nr. 146), upoważniającej Rząd, ażeby w razie, gdyby nowy Traktat handlowy, cłowy i żeglarski z Włochami przyszedł do skutku przed upływem roku 1878, zaprowadził drogą rozporządzenia w celu uregulowania wzajemnych stosunków obrotowych na czas od dnia 1 stycznia 1879 aż do ratyfikacyi nowego Traktatu, jednak najdłużej na czas aż do dnia 31 stycznia 1879, stosowne i niezbędne potrzebne środki tymczasowe, ogłasza się niniejszem ze względu na to, że nowy Traktat handlowy, cłowy i żeglarski z Włochami został dnia 27 grudnia 1878 rzeczywiście podpisany, umowę zawartą w tej mierze z Rządem królewsko-włoskim przez wymianę deklaracyj następujących:

Deklaracya.

W celu urządzenia stosunków handlowych i żeglarskich pomiędzy monarchyą austriacko-węgierską a Włochami w czasie od upływu Traktatu z dnia 23 kwietnia 1867 aż do wymiany ratyfikacyi nowego Traktatu, podpisanego w Wiedniu dnia 27 b. m., podpisani należycie do tego upoważnieni, zgodzili się jak następuje:

Traktat handlowy i żeglarski pomiędzy monarchyą austriacko-węgierską a Włochami z dnia 23 kwietnia 1867 pozostaje tymczasowo aż do wymiany ratyfikacyi Traktatu, zawartego dnia 27. b. m. a względnie aż do dnia 31 stycznia 1879 w mocy obowiązującej, wszakże z zastrzeżeniem, że Włochy przystaną, aby monarchya austriacko-węgierska stosowała bezzwłocznie do przywozu włoskiego Taryfę *B* dołączoną do Traktatu z dnia 27 b. m. zamiast Taryfy *B* Traktatu z dnia 23 kwietnia 1867 i zamiast Taryfy konwencyonalnej umówionej pomiędzy monarchyą austriacko-węgierską i Niemcami, tudzież Francją a wzmiankowanej w artykule VIII tegoż Traktatu.

W dowód czego Podpisani deklaracyą niniejszą podpisali i wycisnęli na niej swoje pieczęcie prywatne.

Wygotowano w dwóch egzemplarzach w Wiedniu dnia 31 grudnia 1878.

W nieobecności Ministra spraw wewnętrznych:

(L. S.) **Schwegel** r. w.

(L. S.) **C. Robilant** r. w.

Na zasadzie umowy tej i ustawy z dnia 29 grudnia 1878 (Dz. u. p. Nr. 146), rozporządza się co następuje:

W powszechnym okręgu cłowym austriacko-węgierskim pozostawia się w mocy obowiązującej Traktat handlowy i żeglarski z Włochami z dnia 23 kwietnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 108) z tą zmianą, że miejsce przepisów Taryfy *B*, dotyczących się przywozu z Włoch do monarchyi austriacko-węgierskiej, jakoteż miejsce

przepisów zawartych w art. VIII a dotyczących się postępowania z towarami włoskiego pochodzenia podług Taryf zawartych w Traktatach ze związkiem cłowym niemieckim z dnia 11 kwietnia 1865 i z Francją z dnia 11 grudnia 1866, zajmują cła ustanowione w Taryfie B nowego Traktatu handlowego, cłowego i żeglarskiego z Włochami z dnia 27 grudnia 1878.

Cła te stosowane być mają natychmiast od 1 stycznia 1879 do towarów nadchodzących tak z Włoch, jak i w ogóle z państw, którym się najbardziej sprzyja, różniąc się zaś od ustanowionych w Taryfie cłowej powszechnej jak następuje:

Taryfa tymczasowa.

Pozycja Taryfy	P r z e d m i o t	Jednostka	Kwota cła w złocie	
			zł.	c.
4. b. 1.	Figi suszone	100 Klgr.	5	—
c.	Cytryny, limonie, pomarańcze	"	4	—
d.	Daktyle, pistacje	"	12	—
e.	Migdały, suche	"	10	—
f.	Migdały, niedojrzałe	"	2	—
8. b. 1.	Ryż, wyłuszczone	"	1	—
10. a.	Ryby, świeże, raki rzeczne i strumieniowe, ślimaki, świeże	—	b e z o p ł a t y	
c.	Ryby, szczegółowo nie wymienione, solone, wędzone, suszone	100 Klgr.	3	—
11. k.	Muły, mułosły i osły	—	b e z o p ł a t y	
15. b.	Kiełbasy mięsne (także kiszki z krwi, wątroby i słoniny) .	100 Klgr.	16	—
d.	Ser	"	4	40
16. a. 1.	Masło, świeże, solone, stopione	"	4	—
17. b.	Oliwa w beczkach, workach i pecherzach	"	2	40
22. c.	Ciasto (t. j. makaron i tego rodzaju wyroby z mąki nie pieczone)	"	1	—
26. a. 3.	Sok lukrecyowy	"	4	—
28. c.	Sok limonowy (cytrynowy)	—	b e z o p ł a t y	
37. g. 1.	Liny, powrozy, także bielone, maziore lecz nie barwione .	100 Klgr.	1	50
Uwaga				
39. a. 2.	Towary całe jedwabne, gładkie	"	200	—
42. g. 1.	Kapelusze, szczegółowo nie wymienione, nie ubrane . . .	1 sztuka	—	10
2.	Kapelusze, ubrane, ze słomy, tęczyny, łyka, sitowia, fiszbinu, liści palmowych lub łybu	"	—	20
61. d. 1.	Parasole i parasolki jedwabne	"	—	48
2.	Parasole i parasolki z innych materyj	"	—	24
65. a. 2.	Zapałki woskowe i stearynowe	100 Klgr.	3	—

Rozumie się samo przez się, że zachowują się wszystkie ułatwienia obrotowe, umówione w Protokole końcowym do rzeczzonego Traktatu handlowego z r. 1867, mianowicie zaś także ulgi cłowe dla win sycylijskich, neapolitańskich i pospolitych piemonekich.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy od dnia 1 stycznia 1879.

Auersperg r. w.

Chlumecky r. w.

Pretis r. w.